

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/385/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

141/2015. (IV. 28.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2014. június 19-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2015. április 28-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos a Testület panaszbejelentő formanyomtatványának kitöltésével 2014. június 19-én terjesztett elő panaszt, amelyet július 8-án megerősített és kiegészített.

1) Beadványában a panaszos előadta, hogy 2014. június 13-án reggel cukorbetegsége okán fiával a helyi kórházba igyekeztek, amikor 8 óra tájban gépkocsival elhaladtak a D. út 22. szám előtt. A gépkocsit a panaszos fia vezette, a panaszos elmondása szerint az előírtnál is lassúbb tempóban, mivel apaként mindig fékezi fiát, kiváltképpen most, amikor közműfektetés miatt balesett veszélyesebb ezen útszakasz. A panaszos előadása szerint egy kismotort vezető fiatal „szédelegve, bizonytalan mozgással (feltehetően nem volt gyakorlott)”eljük fordult, amitől ők a járműben fiával nagyon megijedtek. A kocsiból kiszállva látták, hogy nagy baj nem történt, és a motorozó személyben felismerték Cs-B R.-né legkisebb fiát. A panaszos itt megjegyezte, hogy a helyi rendőrök évek óta megengedik, hogy vezetői engedély és bukósisak nélkül száguldozhatnak Cs-B. R. és gyermekei, akár rendszám nélkül is. Az esetet követően elmentek a fiú szüleihöz, hogy tájékoztassák őket a történetektől.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

A panaszos itt utalt rá, hogy folyamatban van egy „molotov koktélos kreált ügy”, amely miatt ott posztoltak a rendőrök, így a rendőrök jelenlétében hívták ki a fiú apját, hogy elmondják neki a történeteket. A fiú apja támadólag nyilvánult meg, mire vita alakult ki – ekkor a rendőrök (a panaszos olvasatában a Cs-B. család őrei) a panaszost és fiát azonnal megbilincseltek. A panaszos követelte tőlük, hogy a motorozó fiút igazoltassák, és járjanak el vele szemben, mert bukósívak és vezetői engedély nélkül motorozott. A panaszos elismerte, hogy ekkor felemelte a hangját „félve a betegsége okán a következményektől”. A rendőrök a panaszossal közölték, hogy ne oktassa ki őket, és megbilincselve betuszkolták a fiával együtt a rendőrautóba, majd a bíróság elé állították őket, miközben a fiú továbbra is nyugodtan motorozott, aminek nyilván a rendőrök is a szemtanúi voltak. A panaszos hiába követelte, hogy a Cs-B. család gyermekével szemben intézkedjenek, a rendőrök őt durván rendre utasították. A panaszos ekkor is felemelte a hangját, mivel jogosítvány nélkül, vagy az erdőből fát lopni csak és kizárólag a Cs-B. családnak lehet, aminek szemtanúi is vannak, többek között rendőrök is.

A panaszos súlyos cukorbeteg, ezért kérte, hogy az esettől kb. 500 méterre lévő lakásához vigyék, hogy inzulinját és gyógyszereit magához vezesse. Erre a rendőrök nem voltak hajlandók, ráadásul kérését tegeződve durva szavak kíséretében háritották el.

A tárgyalást követően egy Gy. nevű rendőr a panaszossal közölte, hogy „ők csak ne ugráljanak”, utalva egyúttal származásukra. A rendőr telefonját előveve jelentette Cs-B. R.-nek (az elütött fiú apjának), hogy „sikerral iktatták ki” a panaszost és fiát, de sajnós a bíróság elengedte őket. Amikor a panaszos megkérdezte a rendőröket, hogy hogyan jut haza, jót derültek és gúnyolódni kezdtek vele, így busszal kellett hazamenniük. A panaszos betegsége a történetek miatt súlyosabbá vált, rendszeres orvosi kezelésre szorul. A beadvány utal rá, hogy a panaszosnak roma származása miatt nehezebb a rendőrök által előadottak ellenkezőjének bizonyítása.

A panaszos úgy nyilatkozott, hogy hozzájárul az állásfoglalás anonimizált formában történő közzétételéhez, viszont amennyiben a Testület nem állapít meg jogsérelmet, vagy csekély mértékű jogsérelmet állapít meg állásfoglalásában, nem hozzájárul az ügynek az intézkedést foganatosító rendőrkapitánysághoz történő áttételéhez.

2) A panaszos a Testület felhívására 2014. július 8-án aláírásával megerősítette a panaszát, és az alábbiakkal egészítette ki.

A panaszos úgy nyilatkozott, hogy fia külön panasszal nem kíván élni.

A panaszos a helyi rendőrség elfogultságát a Cs-B. családdal szemben az alábbi tényekkel kívánta igazolni: A helyi hatóság a szóban forgó esetben a motor vezetéséhez szükséges iratok és felszerelés nélkül közlekedő gyermekkel szemben nem intézkedett. A helyi lakosok is tanúsíthatják, hogy a téli falopások és a jogosítvány nélküli közlekedések ügyében a rendőrség soha nem járt el olyan módon, ahogyan azt másokkal szemben tette. Továbbá a tárgyi ügyben a rendőrök nem hallgatták meg a panaszost és a fiát, a tényállást nem tisztázták teljes körűen.

A panaszos azonban arról nem kívánt nyilatkozni, hogy a Cs-B. és egyes rendőrök között milyen a kapcsolat, és az mire vezethető vissza, mivel ez egy hatósági vizsgálatra tartozó kérdés.

A „molotov koktélos” ügy egy már évek óta tartó helytelen hatósági eljárás és a Cs-B. család provokációjának eredménye, amelynek következtében a provokált család egy fiatal 4

gyerekes tagja ül előzetesen már több, mint egy éve, és a helyi lakosok, így a panaszos is tudja, hogy ártatlanul. A panaszos részletesen leírta ezen ügygel kapcsolatos okfejtését, amelynek ismertetésétől a Testület eltekint, mivel a panaszügy megítélése szempontjából nem releváns.

A panaszos elmondása szerint ellenállást nem tanúsított a rendőri intézkedéssel szemben, csak annyit közölt, hogy „ezért valaki, valakik felelni fognak”.

A panaszost az ügygel kapcsolatban erkölcsi és egészségügyi okból más anyagi és nem anyagi érte, ezért polgári pert kíván indítani.

a) A panaszos csatolta a 2014. június 13-i laborvizsgálat eredményét, amelyen a „laborbaérkezés ideje” és a „mintavétel ideje” alatt június 13. 7 óra 21 perc szerepel. A panaszos vércukor értéke 10,2 nmol/L (referencia tartomány: 3,0-6,0) és HbA1c értéke 8,30 % (referencia tartomány: 4,80-6,00).

b) A panaszos mellékelte a 2014. június 16-án kelt laborvizsgálat kérelmlapot, amely diagnózisként „insulin-dependens cukorbetegség többszörös szövődéssel”.

c) A panaszos megküldte a 2014. június 16-án kelt ambuláns leletet, amelyben az alábbiak olvashatóak. „Anamnézis: 2002 óta insulinnal kezelt cukorbeteg; Jelenleg, Humulin R. R.: 34 E, D: 18 E, E:16 E. Humulin N: R: 48 E, 21.30-kor: 24 E-et használ; Labor 2014. 06. 13. (...) 10,2 mmol/L Hgb.A.1.C.8.3 %; Status: Átlag anyagcsere, nagyon szépen javult, Hypoglicemia nem volt; Terápia: Humulin N R:48E 21.30-kor 24E”. A vizsgálatok alatt „inellátásra oktatás” és „hagyományos inzulinkezelésben részesülő cukorbeteg anyagcsere állapotának időszaka” szerepel.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Az *Ó.Rendőrkapitányság* (a továbbiakban: *Rendőrkapitányság*) vezetője az alábbiakról tájékoztatta 2014. augusztus 14-én kelt levelében a Testületet.

A Rendőrkapitányság a panaszos által előadott 2014. június 13-án történt közlekedési balesettel kapcsolatosan adatokkal nem rendelkezik. A rendőri jelentések és a szabálysértési ügyben végrehajtott kihallgatások alapján baleset nem történt.

A Rendőrkapitányság állományából N. r. főtörzsőrmeister és K. r. őrmester rendőrnagyok ment intézkedni az I. utca * szám alatti címre, mivel onnan bejelentést tett Cs-B. R.-né, hogy lakóháza udvarára molotov koktélt dobott. A történéssel kapcsolatosan a Rendőrkapitányságon büntetőeljárás indult ismeretlen tettes ellen, továbbá figyelemmel a bűncselekmény súlyára, a cselekmény társadalomra veszélyességére, 24 órás helyszíni váltásos rendőri jelenlétet rendeltek el a helyszínen a köznyugalom helyreállítása érdekében.

2014. június 13-án 6 órától a rendőri jelenlét biztosítására Gy. r. törzsszázlós és V. r. őrmester kaptak utasítást a szolgálatirányító parancsnoktól, akik eligazításuknak megfelelően megjelentek a fenti címen.

A rendőri jelentések alapján 7 óra 50 perckor nagy sebességgel az ingatlan bejárati kapuja elé hajtott egy Ford típusú személygépkocsi, melyből „kiugrott” a panaszos és a fia, akik teljes mértékben figyelmen kívül hagyva, hogy a helyszínen kettő rendőr tartózkodik – a bejárati kapu külső oldalán – közterületen állva hangosan, fokozott agresszív magatartást tanúsítva ordibálni, káromkodni és fenyegetni kezdték a fenti ingatlan udvarán, a kapu belső oldalán tartózkodó Cs-B. R.-t és annak feleségét. A panaszos és a fia trágár szavak kíséretében verekedésre szólították fel Cs-B. R.-t, „Gyere ki és bokszoljuk le!” kifejezést használták.

Tekintettel arra, hogy a panaszos és a fia erőszakos magatartása, illetve cselekménye alkalmas volt a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 170. §-ba ütköző garázdaság, valamint ugyanezen jogszabály 169. §-ba ütköző rendzavarás szabálysértés megvalósítására, ezért a helyszínen tartózkodó rendőrök intézkedés alá vonták, illetve igazoltatták őket a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés alapján, figyelemmel a rendőr intézkedési kötelezettségére vonatkozó Rtv. 13. § (1) bekezdésében foglaltakra. A rendőrök a panaszos járművét az Rtv. 30. § (2) bekezdés, ruházatát az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján vizsgálták át. A panaszost és a fiát az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján állították elő, és az Rtv. 48. § alapján velük szemben bilincset alkalmaztak.

A már megkezdett rendőri intézkedés során a panaszos és a fia tovább folytatták a fent ismertetett jogellenes magatartást, ezért felszólították őket cselekményük befejezésére, mely rendőri felszólítást, illetve felszólításokat teljes egészében figyelmen kívül hagyva ordibáltak a Cs-B. család irányába, illetve tovább fenyegették, szidalmazták őket, együttműködést nem mutattak.

Aktív ellenállás az intézkedés során nem történt, a panaszos és a fia a folyamatos szitkozódáson és fenyegetőzésen túl fizikai ellenállást nem tanúsítottak az intézkedéssel szemben, így a bilincsen kívül más kényszerítő eszköz, így testi kényszer velük szemben nem került alkalmazásra.

A bilincs alkalmazása a rendőri intézkedés során – annak biztonságos végrehajtása miatt – indokolt volt, tekintettel arra, hogy két rendőr intézkedett két agresszív, garázda magatartást tanúsító személlyel szemben, és tartani lehetett attól, hogy a rendőri intézkedéssel szemben később aktív, erőszakos ellenállást fognak tanúsítani.

A rendőri intézkedéssel kapcsolatosan keletkezett iratok alapján motorbaleset nem történt. Az intézkedő rendőrök bukósisak nélkül közlekedő motorkerékpárost nem észleltek. A panaszos által motorosnak megjelölt személy mellett a Rendőrkapitányságra történő előállítás során elhaladtak, azonban a közlekedési eszköz – amit akkor toltak – egy benzines roller volt, aminek a használatához, az azzal történő közlekedéshez a hatályos közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) sem vezetői engedély meglétét, sem bukósisak használatát nem írja elő. A járművet toló személy részéről sem szabálysértés, sem bűncselekmény elkövetése nem volt megállapítható, vele szemben intézkedési kötelezettség nem állt fenn.

A panaszost bíróság elé állították a Szabs. tv. 124. § (1) bekezdésben foglaltak, tekintettel az általa már fent említett és kihallgatása alkalmával el is ismert elzárással sújtható szabálysértések elkövetése miatt.

A rendőrök a saját és a Cs-B. család elmondása szerint megfelelően intézkedtek, a panasszal kapcsolatosan készült jelentések alapján mindvégig magázódó hangnemben, az előállított személyek származására történő utalások, célzások nélkül kommunikáltak, azonban a panaszos tett olyan kijelentéseket, hogy őt azért állítják elő, mert cigány. Cs-B. család tanúkihallgatási jegyzőkönyve alapján a rendőrökkel szemben a panaszos és a fia mindvégig trágár módon, őket szidalmazva beszéltek, kiabáltak velük. Sem Gy. r. törzszászlós, sem pedig V. r. őrmester nem tett olyan kijelentést, amit a panaszos nekik tulajdonít.

Az intézkedő rendőrök jelentéseikben kitértek arra, hogy Cs-B. családdal sem rokoni, sem baráti, sem pedig egyéb kapcsolatban nem állnak, telefonszámukat sem tudják, velük telefonon nem beszéltek.

A panaszos akkor hivatkozott cukorbetegségére, amikor már a bilincselése megtörtént. Ezt megelőzően és ezután sem jelzett rosszulletet, orvosi ellátást nem igényelt.

Hatóságához történő előállítás során kockázatos és így nem engedélyezhető a lakásnál történő megállás, tekintettel az esetlegesen ott tartózkodó családtagok kiszámíthatatlan magatartására. A panaszos lakásánál történő megállás a rendőri intézkedés eredményes befejezését veszélyeztette volna.

A panaszosnak a Rendőrkapitányságra történő beszállítását követően lehetősége lett volna kérni, hogy közvetlen hozzátartozóját kiértesítsék és gyógyszereit megkapja, ezzel a jogával azonban figyelmeztetés ellenére sem kívánt élni. Amennyiben az előállítás időtartama alatt rosszulletre hivatkozott volna, akkor orvosi ellátására mindenképpen történt volna intézkedés során, ilyen panasza azonban nem volt, így gyógyszert és orvosi ellátást sem kapott.

A panaszos a Rendőrkapitányságra állították elő, szabálysértési őrizetbe vették és a szükséges dokumentumok elkészülte után átkísérték a járásbíróságra.

A panaszos a bírósági tárgyalást követően a hazajutáshoz segítséget az ott megjelent rendőröktől nem kért.

2) Gy. r. törzszászlós és V. r. őrmester által aláírt előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról készített jelentés szerint 2014. június 13. napján 7 óra 55 perckor vonták intézkedés alá a panaszost, és annak keretében 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése szerint – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták, és a 33. § (2) bekezdés f) pontja I. és II. fordulata alapján előállították. Az intézkedés során a panaszossal szemben figyelmeztetést követően az Rtv. 48. § b) pont alapján támadás megakadályozása érdekében és c) pont alapján szökés megakadályozása érdekében bilincset alkalmaztak, 7 óra 55 perctől 8 óra 15 percig a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pont alapján. A rendőri intézkedés során sérülés és anyagi kár nem keletkezett. A panaszos az Rtv. 18. § (1) bekezdés alapján hozzátartozó/képviselő kiértesítését figyelmeztetés ellenére nem kérte.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményeket a jelentés a következőképpen rögzíti. 2014. június 12-én büntetőeljárást rendeltek el a Rendőrkapitányságon a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 338. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő közveszéllyel fenyegetés büntett elkövetése miatt ismeretlen tettessel szemben, aki 2014. június 12-én 7 óra 40 perckor a Cs-B. család tulajdonát képező családi ház udvarára

Molotov koktélt dobott. A fenti bűncselekmény súlyára való tekintettel a fenti ingatlan 24 órás rendőri védelmét, illetve őrzését rendelték el.

2014. június 13-án az intézkedő rendőr a fenti ingatlan előtti közterületen látott el szolgálatot, ahol a kapitányságvezető átiratában foglaltaknak megfelelően 7 óra 50 perckor megjelent a panaszos és a fia, akik agresszívak voltak és emelt hangon durva szavak kíséretében fenyegetni kezdte Cs-B. R.-t és feleségét, Cs-B. R.-t verekedésre szólították fel.

Az intézkedő rendőr szabálysértés elkövetése miatt intézkedés alá vonta, és igazoltatta a panaszost, akit felszólítottak ezen magatartásának befejezésére. A panaszos a rendőri felszólítást figyelmen kívül hagyva, a jogszerű intézkedéssel szemben engedetlenségét tovább tanúsítva, tovább folytatta a hangos kiabálást, illetve a család fenyegetését. Erre való tekintettel a rendőrök közölték a panaszossal, hogy garázdaság szabálysértés elkövetése, és annak folytatása miatt elő fogják állítani a Rendőrkapitányságra, melynek során bilincset fognak alkalmazni. Majd előzetes figyelmeztetést követően Gy. r. törzsszázlós előre helyzetben megbilincselte a panaszost, amely során sérülés nem szenvedett.

A rendőri intézkedés során átvizsgálásra került a panaszos által használt személygépkocsi, mely amelynek során a jármű bal első ajtajának térképtartó rekeszében megtaláltak (külön jogszabály alapján) közbiztonságra különösen veszélyes eszköznek minősülő teleszkópos vasbotot („viperát”), amely elvételre került.

A panaszos az ORFK Körözési Információs Rendszerében nem szerepelt.

A fenti intézkedésről a rendőrök tájékoztatták a megyei rendőr-főkapitányság tevékenység irányítását, valamint a Rendőrkapitányság szolgálatirányító parancsnokát.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján a rendőrség átadta a panaszosnak az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az előállítás idejéről szóló igazolást. Az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8)-(9) és a 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. § alapján a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót megkapta.

Az előállítás oka 2014. június 13-án 7 óra 55 perckor megszűnt, ekkor a panaszost szabálysértési őrizetbe vették.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a panaszossal szemben végrehajtott igazoltatás, átvizsgálás és előállítás, valamint bilincselés jogszerű és szakszerű volt, továbbá az intézkedés megfelelt az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményének.

3) Az intézkedés napján Gy. r. törzsszázlós és V. r. őrmester a panaszos és a fia ellen feljelentést tett a Szabs. tv. 170. §-ába ütköző garázdaság, valamint ugyanezen jogszabály 169. § (1) bekezdésének a) és b) pontjába ütköző rendzavarás szabálysértés elkövetése miatt a jelentésben rögzített tényállás alapján. A feljelentés szerint a nevezettek viselkedése, illetve magatartása a Cs-B. családban félelmet, megbotránkozást, illetve riadalmat keltet, továbbá mivel cselekményük alkalmas volt arra, hogy más személyekben is félelmet, riadalmat keltsen, ezért a fent hivatkozott szabálysértések miatt teszik meg a feljelentést.

4) Gy. r. törzszászlós az intézkedés napján külön jelentést készített, amelyben a fentieknek megfelelően ismertette az eseményeket, valamint az alábbiakat rögzítette.

Az előállítás során a panaszos több alkalommal közölte, hogy feljelenti a rendőröket az ügyészségen, valamint kijelentette, hogy a rendőrök korruptak az ingatlan előtt fenntartott 24 órás rendőri jelenlét miatt. Majd a panaszos a törzszászlóst vezetéknevén megszólítva fenyegetően közölte, hogy „majd később még találkozunk és ennek majd még következménye lesz, meglátja”.

Tekintettel arra, hogy korábban már előfordult, hogy hasonló lefolyású rendőri intézkedés során fenyegetés érte a rendőrt, melyet követően a tulajdonát képező személygépkocsit szolgálati időn túl, lakása előtt megrongálták (kromofággal történő belocsolással) körülbelül 1 300 000 forint anyagi kárt okozva, a fent leírtakat szóban jelentette Sz. r. hadnagy KMB alosztályvezetőnek, aki jelentés írására utasította.

5) A panaszost szabálysértési eljárásban az intézkedés napján 9 óra 45 perctől 10 óráig eljárás alá vont személyként hallgatták meg.

A panaszos elmondta, hogy aznap a fiával közlekedtek gépkocsival, amikor majdnem eléjük kanyarodott Cs-B. M. motorral, ezért elmentek a Cs-B. család házához beszélni a szülőkkel, hogy hogyan közlekedik a fiúk. A panaszos elmondta a szülőknek, hogy mi történt, és köztük szóváltás alakult ki. A panaszos elismerte, hogy ennek során kiabált ő is és a fia is, arra azonban nem emlékszik, hogy mit mondott idegességében.

A jegyzőkönyv szerint a panaszos a feljelentést és az ügyben keletkezett egyéb iratokat megismerte és kijelentette, hogy a szabálysértés elkövetését elismeri.

6) Cs-B. R.-t 2014. július 21. napon 8 óra 3 perckor 8 óra 33 perccig hallgatták meg tanúként.

Cs-B. R. előadta, hogy 2014. június 12-én ismeretlen személy Molotov Koktélt dobott a házukra, ezért fokozott, 24 órás rendőri felügyelet volt a házuk előtt. Másnap a nagyobbik fia benzinmotoros rollerrel – ami gyalogosnak minősül, ha azzal közlekedik – elment a kisebb gyerek után az iskolába, mert az otthon hagyta az ingét. Cs-B. R. és a felesége otthon voltak, amikor valaki dudált a ház előtt. A házból kimentek és meglátták, hogy a panaszos és a fia állnak a kapu előtt, és ordítanak, hogy „a hülye gyereked el akart minket ütni, neki akart menni az autónknak”, majd közölték, hogy maguknak dobták be a molotov koktélt, és hogy Cs-B. R. menjen ki boxolni és szétcsapják a fejét. Cs-B. R. elmondta, hogy ismerik őket régóta, mivel ott laknak és köszönő viszonyban vannak. Cs-B. R. próbálta őket csitítani, a rendőri jelenlétre is hivatkozott, amit a panaszos és a fia láthatott is. A panaszos, majd a fia is kiabáltak, hogy „nem érdekelnek minket a rendőrök, le***nak azok is”. A panaszos azt is mondta már a rendőröknek, hogy „szo*** ki a f***t”. Ezt követően a rendőrök kiszálltak az autóból, és odamentek a panaszoséhoz és mondták, hogy nyissa ki az autót. A rendőr viperát találtak az autóban. A panaszos és a fia továbbra is ordított, trágár szavakkal szidták a rendőröket, és a Cs-B. családnak azt mondták, hogy ők maguk dobták be a molotov koktélt, hogy másra fogják azt. Végül a rendőrök megbilincseltek őket, és Cs-B. R. a feleségével bement a házba. Majd Cs-B. R. felhívta a 17 éves fiát, Cs-B. M.-t, hogy megkérdezze mi történt. A fiú elmondta, hogy a panaszosék keresztbe álltak előtte az úton az elágazás környékén, amikor ő benzin rollerrel közlekedett az út szélén. A panaszos fia azt kiabálta, hogy szétcsapjuk a fejedet, majd kiugrott az autóból, fogta a viperát, szaladt felé, majd a panaszos is kiszállt és ő is kiabálni kezdett.

Cs-B. R. beszámolt a két család korábbi nézeteltéréseiről, amelyek miatt álltak meg fia előtt keresztben az úton és jöttek a házukhoz, hogy hívják őket verekedni a rendőrök előtt.

Cs-B. R. úgy nyilatkozott, hogy ő és a felesége nem kiabált, sőt próbálták a panaszost és a fiát csitítani, mivel a rendőrök is ott voltak, azonban ez eredményre nem vezetett. Ennek ellenére zaklatás miatt nem kívántak magánindítvánnyal élni.

Cs-B. R. elmondása szerint a panaszos és a fia a rendőröket feljelentéssel fenyegették, arra való hivatkozással, hogy a Cs-B. családdal kivételt tesznek, őket pedig bilincsből viszik el.

7) Cs-B. R. feleségét is tanúként hallgatták meg 2014. július 21. napon, aki azzal egészítette ki a fentieket, hogy a panaszos az öklét felemelve fenyegette őket, a fia pedig benyúlt az autóba, valószínűleg a viperáért és a férje felé akart csapni. Majd a panaszos és a fia is feltette a kezét, hogy boxolni akar, és a rendőrökkel is ordítózni kezdtek, fenyegetően léptek fel velük szemben, akik eredménytelenül próbálták őket jobb belátásra bírni. Sokszor mondták a rendőröknek, hogy „rohadékok”, kezüket is felemelték boxra, mintha ütni akarnának a rendőr felé. A panaszos azt is mondta, hogy feljelenti a rendőrt, mert ő cukorbeteg, és meg fogja ütni a bokáját. Cs-B. R. feleségének megítélése szerint a rendőrök megfelelően jártak el.

8) F. r. törzssászlós július 3-i feljegyzése szerint a június 13-án járásbírószágon gyorsított bírósági tárgyalásra került sor, amelynek során az eljárás alá vont személyek ellentmondásba keveredtek az előzetes meghallgatás során általuk elmondottakkal, így a cselekmény a tárgyaláson nem volt bizonyítható. Az ügyben eljáró bírósági titkár közölte, hogy az iratokat postai úton visszaküldi a Rendőrkapitányságra szabálysértési előkészítő eljárás lefolytatása céljából.

9) Gy. r. törzssászlós 2014. augusztus 9-én készített jelentéséből az alábbiakat látta a Testület fontosnak ismertetni.

2014. június 13-án 6 órától 16 óráig látott el körzeti megbízotti szolgálatot a Rendőrkapitányságon. A szolgálatirányító parancsnok által megtartott eligazításban meghatározásra került a Cs-B. család lakóházának rendőri védelme, amely az általános rendőri feladatok ellátásán túl fokozottan kiterjed az ingatlan és közvetlen környezetének védelmére, esetleges újbóli támadás megakadályozására, megszakítására. Az eligazítást követően Gy. r. törzssászlós V. r. őrmesterrel a helyszínre vonult, ahol az éjszakai szolgálatot ellátó kollégák váltását követően a szolgálati gépjárművel a családi ház bejárati kapujából körülbelül 15 méterre álltak meg, oly módon, hogy a sarkon elhelyezkedő ingatlan földrajzi helyzetéből adódóan több szögből látható legyen.

A panaszost több esetben felszólították a szabálysértés befejezésére, azonban ő a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenséget tanúsítva tovább folytatta a hangos kiabálást és a Cs-B. család fenyegetését. Tekintettel a fentiekre, illetve mivel a rendőri intézkedésnek a hatályos jogszabályoknak más módon érvényt szerezni nem volt lehetséges, a panaszossal közölték, hogy garázdaság szabálysértés, illetve annak folytatása miatt elő fogják állítani a Rendőrkapitányságra, mely során bilincselésére fog sor kerülni.

A bilincs alkalmazása a rendőri intézkedés során – annak biztonságos végrehajtása miatt – indokolt volt, tekintettel arra, hogy két rendőr intézkedett két erősen agresszív magatartást tanúsító személlyel szemben, akiknek a helyszínen tanúsított erőszakos magatartásából kifolyólag tartani lehetett a rendőri intézkedéssel szembeni esetleges aktív, erőszakos ellenszegüléstől, támadásától, továbbá esetleges szökésüktől.

Gy. r. törzssászlós a bilincselést végrehajtását követően a rendőri intézkedést jelentette a megyei rendőr-főkapitányság tevékenység irányításának, továbbá a Rendőrkapitányság szolgálatirányító parancsnokának, melynek során másik rendőri egységet kért a helyszínrre, mivel a korábbi utasítás szerint a helyszín csak váltást követően lehetett elhagyni, illetve az előállítást megkezdeni a Rendőrkapitányságra.

Az újabb rendőri egység kiérkezéséig a panaszos és a fiát egymástól pár méter távolságra különítették el, majd Gy. r. törzssászlós a váltásra érkező kollégák kiérkezése után a szolgálati gépjárműben helyezte el őket.

Sem a szolgálati gépjárműbe történő elhelyezéskor, sem a rendőri intézkedés egyéb szakaszában nem alkalmaztak a panaszossal szemben testi kényszert.

A kapitányságra történő előállítás során az út szélén egy fiatal férfi volt látható, amint rollerszerű járművet tolt, melyet meglátva a panaszos agresszív hangnemben („utasítólag”) kérdőre vonta Gy. r. törzssászlóst, hogy miért nem igazoltatja a férfit. A rendőr azonban nem bocsátkozott magyarázkodásba a már folyamatban lévő előállítás során, illetve nem indokolta meg, hogy „utasításának” megfelelően miért nem vonja intézkedés alá a járművet toló személyt. Ezzel kapcsolatban Gy. r. törzssászlós megjegyezte, hogy az előállítás során annak biztonságos végrehajtása, illetve a már megkezdett és folyamatban lévő rendőri intézkedés sikeres befejezése volt az elsődleges szempont, továbbá a járművet toló személy részéről sem szabálysértés, sem bűncselekmény nem került megvalósításra, mely indokoltá tette volna a folyamatban lévő előállítás megszakítását.

A rendőri intézkedés hangneme az intézkedésben résztvevők részéről határozott, de az intézkedés alá vont személyek emberi méltóságát figyelembe vevő volt. Velük a rendőrök magázódtak, ellentétben a panaszossal, aki felváltva hol tegeződő, hol magázódó stílusban fenyegetőzött.

A panaszos származására utaló mondat, kifejezés nem hangzott el a rendőrök részéről, annak ellenére, hogy a panaszos több esetben kijelentette az előállítás során, hogy azért állítják elő, mert ő cigány, mely érezhetően provokáló mondatát a rendőrök figyelmen kívül hagyták.

A rendőri intézkedés során a panaszos személyével kapcsolatosan nem hangzott el semmilyen kijelentés, ennek ellenére a panaszos Gy. r. törzssászlóst, mivel a rendőr bevetési felső ruházatán (pólón) nem volt feltüntetve a neve, agresszív hangnemben, vezetéknevén szólítva megfenyegette többször, hogy „ezért leszereltetek, később még találkozunk, és hogy ennek következményei lesznek”. A panaszos emelt és arrogáns hangnemben közölte a rendőrökkel, hogy korruptak, amiért ugyancsak feljelentést tesz, mert a kérdéses ingatlan előtti állandó rendőri jelenlét korrupció.

Tekintettel a panaszos részéről az intézkedés során elhangzott és fent leírt fenyegetésekre az előállítást követően a történeteket Gy. r. törzssászlós azonnal jelentette Sz. r. hadnagy, alosztályvezetőnek, aki az esettel és a panaszos fenyegetőzésével kapcsolatban jelentés készítésre utasította.

Gy. r. törzssászlós úgy nyilatkozott, hogy a Cs-B. családot, illetve annak ismerőseit és baráti körét nem ismeri, Cs-B. R.-rel semmilyen kapcsolatot nem tart fenn, vele a tárgyi intézkedést megelőzően nem találkozott, illetve telefonszámát sem ismeri, vele soha nem folytatott telefonbeszélgetést.

A panaszos a megbilincselését követően közölte, hogy ő cukorbeteg, de olyan kijelentést nem tett, hogy azonnal szüksége van inzulinra, illetve más gyógyszerkészítményre, és a rendőri intézkedés egésze alatt sem panaszkodott rosszulra és nem is kérte, hogy bármely gyógyszerkészítmény magához vétele céljából vigyék a lakására.

Az előállítást követően az intézkedés alá vont által megnevezett személy minden esetben telefonon, vagy ennek hiányában személyesen kiértesítésre kerül, így a panaszos a szükséges gyógyszerhez mindenképpen hozzájutott volna.

A panaszos Rendőrkapitányságra történő előállítását követően panasz- és sérülésmentesen R. r. főtörzszászlós szolgálatirányító parancsnoknak adták át.

A panaszost és a fiát a későbbiekben gyorsított eljárás keretén belül a járásbírószágra szállították át, ahol csak részben ismerték el a terhükre rótt szabálysértéseket, ezért a szabálysértési őrizetet a bíróság megszüntette azzal, hogy az ügyben szabálysértési előkészítő eljárás lefolytatása szükséges.

A panaszos a tárgyalást követően Gy. r. törzszászlóst, illetve annak tudomása szerint más kollégáját nem kérte, hogy szállítsák lakhelyére. De ezen irányú döntés egyébként sem Gy. r. törzszászlós hatáskörébe tartozott, hanem a jelen lévő parancsnokéba, aki N.-né r. őrnagy volt.

10) V. r. őrmester 2014. augusztus 12-i jelentéséből még az alábbiak derülnek ki.

A panaszos és a fia a kocsiból kiszállva számon kérte Cs-B. R.-t és feleségét, hogy fiúk rollerrel eljűk fordult, azonban balesetről nem tettek említést.

A szolgálati gépkocsit Gy. r. törzszászlós vezette, V. r. őrmester mögötte foglalt helyet jobb oldalán a 2 előállítandó személlyel.

Az előállítás során az út szélén egy V. r. őrmester által ismeretlen fiatalember volt látható, aki egy piros rollerszerű járművet tolt, melyet a panaszos meglátva hangosan, agresszív hangnemben utasította Gy. r. törzszászlóst, hogy miért nem száll ki a szolgálati gépjárműből és igazoltatja őt, aki egyébként jogellenes cselekményt nem valósított meg, így vele szemben a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége nem volt. Gy. r. törzszászlós nem magyarázkodott, nem indokolta meg, hogy miért nem intézkedik a fiatal férfival szemben, mivel az előállítás biztonságos végrehajtása, illetve a már megkezdett rendőri intézkedés sikeres befejezése volt a fő szempont.

A panaszos az intézkedés során azt mondta, hogy a rendőrök korruptak, mivel a kérdéses ingatlant őrzik, pedig ha velük történne ilyesmi, akkor náluk nem lenne állandó jelleggel rendőri őrzés.

V. r. őrmester megjegyezte, hogy a Cs-B. családot a munkája során ismerte meg, mivel több alkalommal kellett menni hozzájuk intézkedni, de személyesen a család tagjait nem ismeri, telefonszámuk sem neki, sem tudomása szerint Gy. r. törzszászlósoknak nincs meg, így az intézkedés végét sem ő, sem kollégája nem közölhette a Cs-B. családdal.

III.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve az abból levezetett testi integritáshoz, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, XX. cikkében foglalt egészséghez, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, továbbá a hátrányos megkülönböztetés XV. cikk (2) bekezdésében rögzített tilalmát, az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként az eljáró rendőrök intézkedési kötelezettségét és az igazoltatás foganatosítását látta indokoltnak vizsgálni.

A panaszos előadása szerint egy kismotort vezető fiatal „szédelegve, bizonytalan mozgással (feltehetően nem volt gyakorlott)”eljük fordult, amitől ők a járműben fiával nagyon megijedtek. A kocsiból kiszállva látták, hogy nagy baj nem történt, és a motorozó személyben felismerték Cs-B R.-né legkisebb fiát. Az esetet követően elmentek a fiú szüleihez, hogy tájékoztassák őket a történetről. A panaszos itt utalt rá, hogy folyamatban van egy „molotov koktélos kreált ügy”, amely miatt ott posztoltak a rendőrök, így a rendőrök jelenlétében hívták ki a fiú apját, hogy elmondják neki a történeteket. A fiú apja támadólag nyilvánult meg, mire vita alakult ki – ekkor a rendőrök a panaszost és fiát azonnal megbilincseltek.

A rendőrségi jelentések tanúsága szerint 2014. június 13-án Gy. r. törzszászlós és V. r. őrmester a fenti ingatlan előtti közterületen látott el szolgálatot, ahol 7 óra 50 perckor nagy sebességgel az ingatlan bejárati kapuja elé hajtott egy Ford típusú személygépkocsi, melyből „kiugrott” a panaszos és a fia, akik teljes mértékben figyelmen kívül hagyva, hogy a helyszínen kettő rendőr tartózkodik – a bejárati kapu külső oldalán – közterületen állva hangosan, fokozott agresszív magatartást tanúsítva ordibálni, káromkodni és fenyegetni kezdték a fenti ingatlan udvarán, a kapu belső oldalán tartózkodó Cs-B. R.-t és annak feleségét. A panaszos és a fia trágár szavak kíséretében verekedésre szólították fel Cs-B. R.-t, „Gyere ki és bokszoljuk le!” kifejezést használták. Tekintettel arra, hogy a panaszos és a fia erőszakos magatartása, illetve cselekménye alkalmas volt a Szabs. tv. 170. §-ba ütköző garázdaság, valamint ugyanezen jogszabály 169. §-ba ütköző rendzavarás szabálysértés megvalósítására, ezért a helyszínen tartózkodó rendőrök intézkedés alá vonták, illetve igazoltatták őket az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján, figyelemmel a rendőr intézkedési kötelezettségére vonatkozó Rtv. 13. § (1) bekezdésében foglaltakra.

Cs-B. R. arról számolt be, hogy kimentek a házból a dudálásra és meglátták, hogy a panaszos és a fia állnak a kapu előtt, és ordítanak, hogy „a hülye gyerekek el akart minket ütni, neki akart menni az autónknak”, majd közölték, hogy maguknak dobták be a molotov koktélt, és hogy Cs-B. R. menjen ki boxolni és szétcsapják a fejét. Cs-B. R. próbálta őket csitítani, a rendőri jelenlétre is hivatkozott, amit a panaszos és a fia láthatott is. A panaszos, majd a fia is kiabáltak, hogy „nem érdekelnek minket a rendőrök, le***nak azok is”, majd a panaszos a rendőröket is trágár szavakkal illette. Ezt követően a rendőrök kiszálltak az autóból és intézkedni kezdtek.

Cs-B. R. felesége azzal egészítette ki a fentieket, hogy a panaszos az öklét felemelve fenyegette őket, a fia pedig benyúlt az autóba, valószínűleg a viperáért és a férje felé akart csapni. Majd a panaszos és a fia is feltette a kezét, hogy boxolni akar, és a rendőrökkel is

ordítózni kezdtek, fenyegetően léptek fel velük szemben, akik eredménytelenül próbálták őket jobb belátásra bírni.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szabs. tv. 169. § (1) bekezdés a) pontja szerint szabálysértést követ el az, aki verekszik, továbbá aki mást verekedésre felhív. A törvény 170. §-a értelmében aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, szabálysértést követ el.

A Testület a rendőrségi iratok és a tanúk előadása alapján arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos a rendőrök által tapasztalt magatartása alkalmas volt Szabs. tv. fent idézett szabálysértések tényállásának megvalósítására, ami megalapozta a rendőrök fellépését, az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedési kötelezettség teljesítését. Ezen álláspontja kialakításakor figyelemmel volt azon körülményre is, hogy a panaszos az intézkedés napján tartott meghallgatásán elismerte, illetve a bírósági tárgyaláson részben ismerte el a terhükre rótt szabálysértéseket.

Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el szabálysértést vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésre álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a jogellenes cselekmény elkövetésének gyanúja. Ugyanis töretlen gyakorlata szerint a Testület a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja, ezért jelen esetben is azt kellett megállapítania, hogy a szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület megítélése szerint egy szabálysértés elkövetésének a gyanúja bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend, közbiztonság védelme érdekében foganatosított igazoltatást megalapozza.

Figyelemmel arra, hogy a panaszossal kapcsolatban megállapítható volt a rendőri intézkedéshez minimálisan szükséges gyanú fennállása, ezért a Testület megállapítása szerint a panaszossal szembeni intézkedés kezdeményezése és a panaszos igazoltatása az Rtv. 29. § (1) bekezdése I. fordulata alapján jogszerű volt, így nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga.

2) A panaszos előállításának jogszerűségét illetően a Testület álláspontja a következő.

a) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentésben rögzítésre került, hogy az előállítást a rendőrök az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. és II. fordulata alapján hajtották végre.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont II. fordulata szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható.

A Szabs. tv. 124. § (1) bekezdése értelmében „a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés miatt őrizetbe vett személyt a rendőrség a gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából a bíróság elé állítja”.

Az utalt rendelkezés értelmében a szabálysértés megvalósítása szükséges a bíróság elé állításhoz. A Testület ezen a ponton újfent hivatkozik töretlen gyakorlatára, amely szerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Erre figyelemmel az adott helyzetben a Testületnek elsődlegesen az volt a feladata, hogy megítélje a megjelölt előállítási ok megalapozottságát, tehát azt, hogy az adott körülmények között fennállt-e a hivatkozott szabálysértések elkövetésének az intézkedéshez szükséges, minimális gyanúja.

Fentebb a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos magatartása a rendőrök oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, mivel fennállt a gyanúja annak, hogy a panaszos elkövette a garázdaság, valamint a rendzavarás szabálysértését. Ennek keretében jogszerűen végezték el a rendőrök a panaszos igazoltatását.

Rendzavarás és a garázdaság esetében a kiszabható szankciók körében a Szabs. tv. lehetővé teszi az elzárás alkalmazást, ezért a Szabs. tv. 124. § alapján ezen szabálysértések esetében helye van a bíróság elé állításnak.

A fentiekre tekintettel jelen esetben fennálltak a gyorsított bírósági eljárás feltételei, ezért az előállításnak meg volt a rendőrségi intézkedéshez szükséges jogalapja Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának II. fordulatának értelmében.

A Testület fent hivatkozott törvényi rendelkezés I. fordulatának teljesülését nem vizsgálta, mivel az előállítás jogalapját a II. fordulat kellően megalapozza.

b) Tekintettel arra, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésében meghatározott előállítási okok nem kötelező jelleggel írják elő az előállítást, hanem mérlegelési jogot engednek az intézkedő rendőrnek, a Testület vizsgálata az Rtv. 15. §-ban meghatározott arányosság követelményének a megvalósulását. Ezen előállítási okok fennállása esetén ugyanis az Rtv. 15. §-ában szabályozott szükségességi-arányossági elv alapján kell döntést hoznia abban a kérdésben, hogy elérhető-e az intézkedési cél az érintett személyi szabadságának korlátozása nélkül.

Az arányosság követelményét az Rtv. 15. §-a akként írja elő, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az arányosság megítélésekor a Testület azt vette figyelembe, hogy az előállítás csak a szabadság korlátozásával elérhető célját szolgálta az is, hogy a panaszossal szemben megtették a szabálysértési eljárás megindításához szükséges lépéseket, valamint gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából szabálysértési őrizetbe vették, meghallgatták, és bíróság elő állították.

A Testület álláspontja szerint tehát a panaszos előállítása megfelelt az arányosság követelményének, így ezáltal nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

A Testület megjegyzi, hogy a panaszost az előállítás időtartalmával kapcsolatban nem érte jogsérelem, tekintettel arra, hogy a panaszos őrizetbe vételét utóbb elrendelték, amelynek időtartalmába az előállítás beleszámít.

3) A Testület ezt követően a bilincskalkuláció jogszerűségét vizsgálta.

A rendőri jelentésekből tudható, hogy a panaszossal szemben figyelmeztetést követően az Rtv. 48. § b) pont alapján támadás megakadályozása érdekében és c) pont alapján szökés megakadályozása érdekében bilincset alkalmaztak, 7 óra 55 perctől 8 óra 15 percig, úgy hogy kezeit előre helyzetben bilincseltek meg.

A rendőrség előadása szerint aktív ellenállás az intézkedés során nem történt, a panaszos és a fia a folyamatos szitkozódáson és fenyegetőzésen túl fizikai ellenállást nem tanúsítottak az intézkedéssel szemben, így a bilincsen kívül más kényszerítő eszköz, így testi kényszer velük szemben nem került alkalmazásra. A bilincs alkalmazása a rendőri intézkedés során – annak biztonságos végrehajtása miatt – indokolt volt, tekintettel arra, hogy két rendőr intézkedett két erősen agresszív magatartást tanúsító személlyel szemben, akiknek a helyszínen tanúsított erőszakos magatartásából kifolyólag tartani lehetett a rendőri intézkedéssel szembeni esetleges aktív, erőszakos ellenszegüléstől, támadásától, továbbá esetleges szökésüktől.

A bilincskalkuláció eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példalozó jelleggel felsorolja a bilincskalkuláció alkalmazásának esetköreit: bilincskalkuláció alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincskalkuláció alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincskalkuláció alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, másrészt az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, harmadrészt az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

A Testület arra a megállapításra jutott az arányosság követelményének figyelembe vételével, hogy aktív ellenszegülés, támadás vagy szökés veszélyére való hivatkozás nem szolgálhatott alapul a panaszos bilincselésére, ugyanis a Testület már több alkalommal kifejtette, hogy ezek távoli, nem konkretizálódó veszélye, így az intézkedés alá vont verbális megnyilvánulása és hangneme nem lehet a bilincs alkalmazásának alapja. Jelen esetben a rendőrségi iratok csak szitkozódásban és fenyegetőzésben megnyilvánuló passzív ellenállásáról számoltak be, és nem jelöltek meg olyan körülményt, amelyből arra lehetett volna következtetni, hogy a panaszos illetően való ellenszegülése pusztán testi kényszerrel ne lett volna megtörhető. A Testület továbbá egyéb olyan feltételt sem tudott megállapítani, amely a panaszos támadásának vagy szökésének (tényleges) veszélyét megalapozta volna.

A fentiek alapján a Testület a vizsgálata során nem tudott feltárni olyan elemet, ami a konkrét esetben a bilincs alkalmazását megalapozta volna, ezért arra az álláspontra helyezkedett, hogy sérült a panaszos emberi méltósághoz és az abból levezetett testi integritáshoz való joga.

4) A panaszos elmondása szerint súlyos cukorbeteg, ezért kérte, hogy az esettől kb. 500 méterre lévő lakásához vigyék, hogy inzulinját és gyógyszereit magához vehesse, azonban erre a rendőrök nem voltak hajlandók. A panaszos betegsége a történetek miatt súlyosabbá vált, rendszeres orvosi kezelésre szorul.

A panaszos által megküldött orvosi iratok alátámasztják a panaszos cukorbetegségét.

Ezzel kapcsolatban a rendőrség rögzítette, hogy a panaszos akkor hivatkozott cukorbetegségére, amikor már a bilincselése megtörtént. Ezt megelőzően és ezután sem jelzett rosszulétet, orvosi ellátást nem igényelt. Amennyiben az előállítás időtartama alatt rosszulétre hivatkozott volna, akkor orvosi ellátására mindenképpen történt volna intézkedés, ilyen panaszja azonban nem volt, így gyógyszert és orvosi ellátást nem kapott.

A panaszos lakásánál történő megállás a rendőri intézkedés eredményes befejezését veszélyeztette volna, tekintettel az esetlegesen ott tartózkodó családtagok kiszámíthatatlan

magatartására. A panaszosnak a Rendőrkapitányságra történő beszállítását követően lett volna lehetősége kérni, hogy közvetlen hozzátartozóját kiértesítsék és gyógyszereit megkapja, ezzel a jogaival azonban figyelmeztetés ellenére sem kívánt élni.

Az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján fogvatartott az, akit törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (őrizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett).

Mivel a panaszos a hivatkozott rendelkezés értelmében az előállítás kezdetétől fogvatartott, ezért a rendőrség a panaszos sérülései miatt fennálló orvosi ellátási kötelezettségére az Rtv. 18. § (2) bekezdését kell alkalmazni, amelynek értelmében a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.

A Testület a rendelkezésre álló adatokra támaszkodva nem tudta megállapítani, hogy a panaszos cukorbetegségéből fakadó rosszullétét jelezte-e vagy fizikai állapota erre utalt volna, amely gyógyszer beszerzését vagy orvosi ellátás biztosítását indokolta volna, ezért a panaszos egészséghez fűződő alapvető jogának sérelme nem volt megállapítható.

5) A Testület vizsgálat alá vonta a rendőri hangnemet, és hogy érvényesült-e a hátrányos megkülönböztetés tilalma.

A panaszos elmondása szerint a rendőrök tegeződve durva szavak kíséretében háritották el azon kérését, hogy vigyék haza a gyógyszereit, továbbá a bírósági tárgyalást követően Gy. r. törzsőrmester a panaszossal közölte, hogy „ők csak ne ugráljanak”, utalva egyúttal származásukra. Amikor pedig megkérdezte a rendőröket, hogy hogyan jut haza, jót derültek és gúnyolódni kezdtek vele.

A rendőrök a saját és a Cs-B. elmondása szerint megfelelően intézkedtek, a panasszal kapcsolatosan készült jelentések alapján mindvégig magázódó, határozott és az emberi méltóságot nem sértő hangnemben, az előállított személyek származására történő utalások, célzások nélkül kommunikáltak, azonban a panaszos tett olyan kijelentéseket, hogy őt azért állítják elő, mert cigány. Cs-B. család tanúkihallgatási jegyzőkönyve alapján a rendőrökkel szemben a panaszos és a fia mindvégig trágár módon, őket szidalmazva beszéltek, kiabáltak velük. Sem Gy. r. törzszakaszlós, sem pedig V. r. őrmester nem tett olyan kijelentést, amit a panaszos nekik tulajdonít.

A Testület a panasz ezen része kapcsán figyelemmel volt Rtv. 2. § (1) bekezdésére, amely szerint „rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”. A Testület szükségesnek tartja kiemelni továbbá a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, Budapesten, 2007. július 4-én kelt a Független Rendőri Szakszervezet főtitkárának, az Országos Rendőrfőkapitányának, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtitkárának közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrre vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati

viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházza fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A felek ellentmondó előadása miatt a Testület nem tudott megalapozott döntést hozni a rendőri hangnemet illetően, ezért arra a megállapításra jutott, hogy ezzel kapcsolatban az emberi méltósághoz való jog sérelme nem megállapítható. Továbbá ugyanezen okból nem tudott állást foglalni abban, hogy érvényesült-e a hátrányos megkülönböztetés tilalma.

6) A Testület vizsgálta a részlelhajlás-mentes ügyintézés követelményének érvényesülését.

A panaszbeadványból ugyanis az derül ki, hogy a rendőrök elfogultak a Cs-B. családdal szemben, amely a kifogásolt intézkedés során abban nyilvánult meg, hogy a rendőrök nem intézkedtek a motorozó fiúval szemben, annak ellenére, hogy ő vezetői engedély és bukósisak nélkül motorozott, aminek nyilván a rendőrök is a szemtanúi voltak. Továbbá a panaszos arról számolt be, hogy a bírósági tárgyalást követően az intézkedő rendőr telefonját elővéve jelentette Cs-B. R.-nek, hogy „sikerrel iktatták ki” a panaszost és fiát, de sajnos a bíróság elengedte őket.

Az intézkedő rendőrökkel a fentiekkel kapcsolatban az alábbiakat adták elő. A kapitányságra történő előállítás során az út szélén egy fiatal férfi volt látható, amint rollerszerű járművet tolt, melyet meglátva a panaszos agresszív hangnemben („utasítólag”) kérdőre vonta Gy. r. törzssászlóst, hogy miért nem igazoltatja a férfit. A rendőr azonban nem bocsátkozott magyarázkodásba a már folyamatban lévő előállítás során, illetve nem indokolta meg, hogy „utasításának” megfelelően miért nem vonja intézkedés alá a járművet toló személyt. Ezzel kapcsolatban Gy. r. törzssászlós megjegyezte, hogy az előállítás során annak biztonságos végrehajtása, illetve a már megkezdett és folyamatban lévő rendőri intézkedés sikeres befejezése volt az elsődleges szempont, továbbá a járművet toló személy részéről sem szabálysértés, sem bűncselekmény nem került megvalósításra, mely indokoltá tette volna a folyamatban lévő előállítás megszakítását, mivel a hatályos jogi szabályozás benzines rollerrel való közlekedéshez sem vezetői engedély meglétét, sem bukósisak használatát nem írja elő.

Gy. r. törzsászlós úgy nyilatkozott, hogy a Cs-B. családot, illetve annak ismerőseit és baráti körét nem ismeri, Cs-B. R.-rel semmilyen kapcsolatot nem tart fenn, vele a tárgyi intézkedést megelőzően nem találkozott, illetve telefonszámát sem ismeri, vele soha nem folytatott telefonbeszélgetést.

V. r. őrmester megjegyezte, hogy a Cs.-B. családot a munkája során ismerte meg, mivel több alkalommal kellett menni hozzájuk intézkedni, de személyesen a család tagjait nem ismeri, telefonszámuk sem neki, sem tudomása szerint Gy. r. törzsászlósna nincs meg, így az intézkedés végét sem ő, sem kollégája nem közölte a Cs-B. családdal.

A részrehajlás-mentes intézkedés követelményét az Rtv. 13. § (2) bekezdése rögzíti, amely szerint „a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni”. A rendőri fellépés ezen követelmény értelmében az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert személye a rendőr számára ellenszenves (vagy rokonszenves).

A Testület a panasz ezen részének megítélésékor a rendőri jelentéseket vette alapul, mivel azok egymással összhangban következetesen cáfolták az intézkedés részrehajló voltát, és azok megkérdőjelezésére a Testület egyéb körülmény hiányában nem látott okot. **Mindezek alapján pedig a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri fellépés módja megfelelt az Rtv. 13. § (2) bekezdésben rögzített részrehajlás-mentesség követelményének.**

7) A panaszos azt is kifogásolta, hogy a rendőrség nem nyújtott segítséget, hogy egy másik városban lévő járásbírósról hazajusson.

A rendőrség úgy nyilatkozott, hogy a panaszos a bírósági tárgyalást követően a hazajutáshoz segítséget az ott megjelölt rendőröktől nem kért.

A Testület már több korábbi állásfoglalásában kimondta, ahogy a jelen esetben is ezt teszi, miszerint a rendőrségnek valóban nincs olyan jogszabályi kötelezettsége, mely szerint az állampolgárokat egy-egy rendőri intézkedést követően haza, vagy az általa megjelölt más helyre kell szállítaniuk, vagy akár segédkezniük kellene az állampolgároknak ebben. Ugyanakkor a rendőrség működésére vonatkozó jogszabályok több olyan rendelkezést is tartalmaznak, melyek a rendőrséget általános, jogvédelmi és segítségnyújtási kötelezettséggel ruházzák fel. Az Rtv. már idézett 2. §-ának (1) bekezdése alapvetően szinten mondja ki, hogy: „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak.” Szükséges ezen túl megemlíteni a 17. § (1) bekezdésének előírását is, miszerint „a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”

A tárgyi esetben vitathatatlan, hogy a rendőrség nem nyújtott semmiféle segítséget a panaszosnak, hogy a több mint egy órányira lévő otthonába hazajusson. A rendőrség az Rtv. 2. §-ban foglalt jogvédelmi kötelezettségéből következően nem tagadhatta volna meg a panaszos visszazállítását, ha jelzi, hogy nem tud hazajutni, és erről a rendőrök is megbizonyosodhattak. Azonban egyéb körülmények ismeretének hiányában (volt-e a panaszosnál pénz, és értesíthette-e hozzátartozóit), valamint tekintettel arra, hogy a rendőrség úgy nyilatkozott, hogy a panaszos nem jelezte, hogy a hazajutás neki bármilyen problémát

okozna, a Testület nem tudta megállapítani, hogy ezzel kapcsolatban terheli-e mulasztás a rendőrséget, **ezért a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem megállapítható.**

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy jogszerű volt a panaszossal szemben foganatosított igazoltatás és előállítás, és a személyi szabadságot korlátozó intézkedés az arányosság próbáját is kiállta, ezért nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez, illetve személyes szabadsághoz fűződő alapvető joga. Ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy a végrehajtott bilincseléssel összefüggésben sérült a panaszos az emberi méltósághoz fűződő és az abból levezetett testi integritáshoz való joga. A Testület nem tudta megállapítani, hogy sérült-e a panaszos egészséghez fűződő joga a cukorbetegségével kapcsolatban megfogalmazott kifogások kapcsán, továbbá arra a megállapításra jutott, hogy az emberi méltósághoz való jog sérelme nem megállapítható a rendőri hangnem miatt. A Testület nem tudott állást foglalni abban a kérdésben sem, hogy érvényesült-e a hátrányos megkülönböztetés tilalma, és hogy a rendőrséget terheli-e mulasztás a panaszos hazajutását illetően. Ugyanakkor álláspontja szerint a rendőri fellépés módja megfelelt az Rtv. 13. § (2) bekezdésben rögzített részrehajlás-mentesség követelményének.

A megvalósult alapjogsértés a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokolttá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2015. április 28.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag